

Føroyskur skúli í Árhús

Føroyingar eru stoltir av sínum móðurmáli, og ikki minst føroyingar í útlegd. Her í Árhús nýta vit eitt hvørt høvi at koma saman í Aarstovu at tosa føroyskt og at vera saman við øðrum føroyingum.

Men einki mál uttan eitt skriftmál, og sannast má, at skriftmál okkara er torført, serliga hjá teimum, sum ikki siggja tað á prenti hvønn dag.

Vit, sum hava gingið í skúla í Føroyum í 10 ár og meira afturat, hava ofta trupulleikar við føroyskum. Hjá børnum okkara, sum vaksa upp og ganga í skúla í Danmark, er tað fleirfald so trupult. Tey tosa meira danskt enn føroyskt, og tey skriva bert danskt. Tí hevur føroyska málið ógvuliga veikar røtur hjá

úttisetabørnunum.

Føroyingafelagið í Árhús hevur ein føroyskan barnaskúla í Aarstovu. Skúlin er annanhvønn leygardag frá kl. 11 til kl. 14. Fyrstu ferð nú leygardagin 23. sept.

Vit bjóða eisini til foreldrafund í Aarstovu leygardagin 23. sept. kl. 11. Millum annað verður tosað um áhugan fyri føroyska skúlanum og hvat ið er týðningarmikil hjá børnunum at læra.

Vit hava nógvar og góðar krefur, sum eru fúsar at gera eitt arbeiði við skúlanum í heyst. Nú vantar okkum bert nøkur fitt og hugagóð børn og nøkur vælviljandi foreldur.

Meira kann fáast at vita um skúlan við at venda sær til Danii Hansen, tlf. 86 11 03 93.

Nøkur orð um 14. september 1946 og Morið Patursson

Tveir dagar undan 49 ára degnum síðani fólkáttkvøðuna 14. september í 1946, doyði Morið Patursson.

Gamla Mariu kirkjan í Kirkjubø var fullsett og presturin Kjartan Mørkøre fekk sagt nøkur av teimum orðum, sum vóru hóskandi at siga tann dagin einkjan eftir gamla generalin í Tjóðveldisflokkinum bleiv borin út. Harvið er ikki sagt, at lutan bleiv gjørd til eina politiska manifestasjon. Tað var ikki neyðugt. Lutan var í forhend politisk. Summi fólk eru nevnliga ímyndir, líka mikið hvørt tey bryggja seg um tað ella ikki. Og í eygunum á flestu føroyingum millum tey 30 og 80 árin var Morið Patursson funnin nóg solid til at vera beri av eini hugsjón. Og ikki bara tí hon var ein vøkur og hábærslig kvinna. Og heldur ikki tí hon í smá hálvthundrað ár var livsfelagi hjá einum skreppum politiskum heysi. Hon var bæði hasi tingini, umframt at hon var seg sjálv. Menniskju vaksa inn í hvørt annað. Summi tola tað ikki og kámas burtur, meðan onnur harafturimóti blomstra av somu orsök. Soleiðis munnu nógvir føroyingar hava upplivað tey bæði, Morið og Erlend.

Men í veruleikanum var tað ikki bara Morið Patursson, sum bleiv borin út fríggjadagin 15. september. Man kann siga at ein heilur partur av tí upprunaliga Tjóðveldisflokkinum somuleiðis bleiv borin út, ella ein partur av einum dreymi um republikkina Føroyar.

Ljóðar hetta sum sleikjan fyri tí flokki ein sjálvur í nógvar ár harliga hevur funnist at? Møguliga í oyrunum hjá okrum. Men hetta er fyrst og fremst ein turrislig staðfesting av eini tí pinligastu støðu, sum okkara land hevur verið í. Heðin Brú segði, at vit bygga ikki Føroyar av praktiskum ávum. Onkuntíð hava hasi orðini verið sonn, men tey sýnast ikki at vera tað longur. Fólk í góðum stórvum sýta nevnliga í dag at bygga Føroyar, og eina og aleina av praktiskum ávum. Av praktiskum ávum kvetta tey sambandið við Føroyar, slita bómni og partvis seg sjálvi upp við rót, og royna at skapa sær eina nýggja tilveru langt heimanífrá. Kann man skíra so vorðin fólk fyri svikjarar? Nei. Man kann skíra tey praktisk menniskju. Ræðandi praktisk menniskju, ið siga kyss meg í reyvina Føroyar.

Tey gomlu tjóðveldismenninir eru flestir deyðir, í Mariu kirkjuni 15. september sótu nakrar av teirra einkjum. Onkur dótur og synir teirra vóru somuleiðis

til staðar, umframt fólk, ið sýndu samkenslu og annars eru um at sálást yvir standin í okkara landi. Kanska hevur onkur teirra lisið brævið, sum Ferðaráð Føroya og Kunningarstovan 24. í síðsta mánað sendu út til húsaiegarnar á Reyni, har heitt varð á tey innfóddu um at »lata dynnar upp og geva okkum mogleika at koma inn við útlandskum gestunum. Vit vildu gjarna at tit sjálv vóru til staðar, men hetta er tó ikki ein treyt«.

Eyguni mundu dottið úr hövðinum, tá eg las hasi orðini. Tí tey lukta ikki bara av ófrættum, men eru skrivandi av fólk, sum kenna stemningin inni í hövðinum á okkara lítlu miseyðnaðu tjóð. Tí soleiðis málber man seg ikki við eitt stólt fólk, men við armingar. Hatta hevur onki við føroyskt gestabliðni at gera. Ja, í veruleikanum hava føroyingar verið alt ov bliðir. Kemur ein útlandskur trúboðari til landi, og helst onkur, sum hatar kommunistar, eru fólk um at skræða seg sundur fyri at hoyra idiotin. Kemur eitt herskip við atomvápnum umborð inn á Havnina, kann ein tingmaður sum Tordur Niclasen finna upp á at senda amerikansku ambasaduni í Keypmannahavn eina umbering fyri atburðin hjá mótmælendi føroyingum, ið rætt og slætt fylgdu lótingsamtyktunum, og ongum øðrum. Tú kanst ikki vera gestabliður uttan samstundis at vera harri í tí húsi, har gesturin vitjar. Problemið er bara, at vit eru ikki harrar. Landið hevði ligið øðrvísið, vóru tað menn við ábyrgdarkenslu, sum ráddu 14. september fyri 49 árum síðani. Men fólkáttkvøðan fekk dolkin í bakið. Veljar og tingmenn úr Suðuroynni bóðu

danskar myndugleikar um at leggja uppi, og temja balstýrigu føroyingar, sum krígsárini vóru farnir at hugsa sjálvstøðugt. Fólkaflokkurin var í tí politisku ynskistøðuni at eiga 11 av 23 tingmonnum, og við Jákupi í Jákupsstovu, sum javnaðarflokkurin ekskluderaði, tí hann tók fólkáttkvøðuna fyri tað, sum hon var, nevnliga fólksins vilja, kann man siga, at republikkin beinleiðis bleiv teimum serverað á silvurfati. Men hundurin kom fram í teimum, eitt bastarðaslag, sum síðani hevur sprungið á hvørjum gotuhorni í landinum, og sum meira enn nakar annar hevur gjørt føroyingum fyri skommum í útlandinum.

Man kann siga, at einasta veruliga úrslitið av fólkáttkvøðuni gjørdist Tjóðveldisflokkurin. Men fingur vit av teirri grund ein politiskan miðepil í landinum? Tað fingur vit partvis. Nýggi flokkurin kastaði sitt akker í tað hav, har landsins fiskimenn livdu og doyðu, ella man kann siga, at flokkurin allieraði seg við ta tjóð, ið var fortreytin fyri framhaldandi samfelagslívi her á landi. Og tað í sjálvum sær fortaldi, at nýggju hugsjónarfólkini eisini høvdu hjarta í bringuni. Tað eru alt ov nógvir skræðugákar, ið rópa halleluja Føroyar, man fær beinleiðis allergi av teimum.

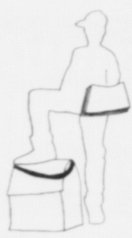
Men leiðin fram móti eini republikk greinar seg yvir eitt vítt øki, hvussu vítt tað er fæst at vita m.a. við at lesa stevnuskránnu hjá Tjóðveldisflokkinum. Í hesum sambandinum komi eg at hugsa um tveir undirvingartimar, sum eg hevði á Studentaskúlanum í Kamsdalari fyri gott tveimum árum síðani. Á skránni stóð mitt seinasta yrkinga-

savn. Tað varð mær beinanvegin greitt, at næmingarnir sleit ikki vóru av sama studentaslagi sum ein sjálvur kendi fyri gott 20 árum síðani. Kanska manglaðu tey eitt sindur av fjaðrunum frá 70'unum, eg veit ikki. Men eg gjørdist gleðiliga bilsin, so ivrig, miðvis og saklig tey vóru, og samstundis var bit í teimum.

Spurningurin, eg setti mær aftaná, var um næmingarnir møguliga vóru ávøkstur undan tí plógvi, sum Tjóðveldisflokkurin setti í jørðina aftan á fólkáttkvøðuna 14. september fyri 49 árum síðani. Eg haldi rætta svarið vera jáltandi. Tað er ikki tilvilddin, ið knappliga skapar 20 javngløggar næmingar. Tað er heldur ikki tilvilddin, sum ger at Fiskavirking á vestaru bryggju í Havn í dag er eitt effektivt og gott arbeiðspláss. Tað er bara tað, at vit standa við ryggginum móti múrinum. Í nógvi størri mun enn áður eru tað umstøðurnar, og bæði av innlendskum og útlandskum slagi, sum eirindaleyst seta okkum krøv og treytir. Tí ber mær so illa til í hesum sambandinum, ja, eg fái ikki rættliga tikið tey orðini í minnin, at lýsa frið yvir minnið um Morið Patursson. Í veruleikanum kenst tað mær nógvi reidiligi at lýsa stríð yvir minnið. Ikki bara yvir minnið um tvórágentuna, sum á sínum gomlu døgum fekk Kirkjubómurin til sín nærmasta granna, men yvir øllum teimum, sum hava droymt um eitt gott samfelag her á klettunum. Ikki eitt paradís, tey finna bara í bókunum. Men eina republikk myndað av stoltum menniskjum.

Jóanes Nielsen

★ tíðarrit
★ reklamur
★ vørurøyndir
til øll húski
í Suðurstreymi!
Boðtænastan
Tlf. 19782

ADC-Heilsólan

Láarvegur 14 - Tórshavn - Tlf. 15828 - Fax. 15893

ARBEIÐSHANDSKAR
Til øll endamál - bæði á sjógv og landi
LANDSINS STORSTA ÚRVAL
frá eingangshandskum til fíðraðar japan-handskar
BEINLEIÐIS FRÁ FRAMLEIÐARA

kr. **2.995.-**

Plettskot frá
MINOLTA
DYNAX 300 Si

SMS FOTO & VIDEO

Postboks 1058 - 110 Tórshavn - Tlf. 19820